

GEVELSTENEN IN HOUTHEM EN GEULHEM (15)

John Odekerken

Sint Gerlach 21/23 en Sint Gerlach 29

Midden-boven in de mergelstenen noordgevels van bovenstaande panden langs de Provinciale weg, bevinden zich de navolgende gevelstenen:

Sint Gerlach 21/23
gevelsteen uit
mergel

Johannes van de Weijer
Anna Maria Vaessens
Bouwjaar 1873 / 1879

P R

Sint Gerlach 29
gevelsteen uit hardsteen

In de top van de mergelstenen zuidgevel van nr. 21/23 staat bovendien een Maria-beeldje in een mergelstenen nis, ter bescherming van het huis.

Verder bevinden zich aan de mergelstenen stalmuur aan de achter-zuidzijde van nr. 21/23 enkele muurankers die het jaartal 1849 vormen. Ze zijn aangebracht door de huidige bewoner dhr. Jo Ackermans en hebben volgens hem geen enkele historische betekenis.

Direct onder de mergelstenen gevelstenen aan de voorgevel van beide huizen is tevens een metalen brandverzekeringsschildje bevestigd. Hierop staan lauwertakjes (oorspronkelijk goud op zwart) met de letters P. R. afgebeeld. Zij werden gebruikt door de "Compagnie des Propriétaires Réunis, et du Phenix belge, S.A. financière et de Réassurances Brussel, 1821". De schildjes werden sinds de 19e eeuw gebruikt als kenteken van verzekering. Zij werden met spijkers bevestigd aan gevels of muren van solide huizen op een hoogte van 3 tot 5 meter boven de begane grond. Al werden de panden geheel of gedeeltelijk door brand verwoest, de schildjes zouden het zonder twijfel overleven en zij zouden het mogelijk maken, vast te stellen welke maatschappij onder welke voorwaarden de schade zou vergoeden.

Bewoners Sint Gerlach 21/23

M.b.t. de bewoners van nr. 21/23 kan het volgende vermeld worden:

De familie van de Weijer kwam oorspronkelijk uit de buurt van de abdij der Norbertijnen in Averbode (B). Omstreeks 1770 kwamen zij naar Houthem,

vermoedelijk in verband met werkzaamheden aan de toenmalige abdij der Norbertinessen alhier.

Zoon Adrianus van de Weijer (1755-1822) was metselaar en huwde in 1783 te Houthem met Anna Gertrudis Mulkens (1761-1833) uit Maastricht en ging wonen in het huis naast het latere hotel Geuldal, dat pas in 1855 werd gebouwd. In 1793 kocht het echtpaar van de Weijer-Mulkens het huis van de minderjarige Gertrud Lamberigts, die vertegenwoordigd werd door haar oom Pieter Lamberigts.

De kinderen uit het huwelijk van de Weijer-Mu(ij)lkens waren:

- 1) Helena van de Weijer, geb. 31 okt. 1783 te Houthem
- 2) Gertrudis van de Weijer, geb. 7 nov. 1785 te Houthem
- 3) Philippus van de Weijer, geb. 17 jan. 1788 te Houthem
- 4) Joseph van de Weijer, geb. 10 okt. 1790 te Houthem
- 5) Baptist van de Weijer, geb. 21 febr. 1793 te Houthem
- 6) Elisabeth van de Weijer, geb. 21 jan. 1796 te Houthem
- 7) Maria van de Weijer, geb. 10 jan. 1799 te Houthem

Dochter Maria (1799-1869) huwde in 1824 te Houthem met Theodor Sleijpen (1796-1857), van beroep kuiper, uit Valkenburg. Hun huwelijk was kinderloos en zij bleven in het ouderlijke huis wonen, dat hun na vererving was toebedeeld.

Haar broer Joseph van de Weijer (1790-1838) en diens echtgenote Lies Habets (1798-1836) woonden in Meerssen en kwamen jong te overlijden. Hun zoon Johannes (1828-1908) werd, na het vroegtijdige overlijden van zijn ouders, als wees opgevangen door zijn bovengenoemde kinderloze oom en tante Sleijpen-van de Weijer, in het huis te Houthem.

Sint Gerlach nr. 21/23

Deze Johannes (1828-1908) huwde in 1854 te Bemelen met Anna Maria Vaessens (1827-1907) uit Heer. Hij was landbouwer en fruithandelaar van beroep. In hetzelfde jaar 1854 verkochten zijn pleegouders hem het huis en ging Johannes er met zijn gezin in wonen. In 1873 bouwde hij aan de noordzijde van het "ouderlijk" huis een herberg alwaar later ook de repetities van de in 1879 opgerichte Fanfare St. Gerlach werden gehouden. Vier zonen van Johannes waren lid van de toenmalige fanfare t.w. Joseph (1860-1944; tevens mede-oprichter der fanfare), Sjang (1863-1932), Winand (1864-1944) en August (1869-1925). Aan de hand van rekeningen voor olie, lampwicken en lampglazen is gebleken dat de repetities op zaterdagavond plaatsvonden bij het licht van olielampen. Vanaf 1884 fungeerde dit gedeelte van het huis bovendien als schoollokaal.

Genoemde zoon Joseph van de Weijer (1860-1944) was ongehuwd en bleef samen met zijn zus Maria Helena (1857-1932) tot aan zijn overlijden op 29 november 1944 in het ouderlijke huis wonen. Het huis bestond eigenlijk uit twee delen; het achterste gedeelte had de voordeur aan de linkerzijde en het voorste gedeelte had de voordeur aan de rechterzijde, welke via een paadje langs de gevel was te bereiken. Rond 1932 werd het pand medebewoond door de familie Bemelmans-Bisschops. Later ook door de families Fiekers-Weijenberg en Schoenmaekers-Limpens.

Foto uit ca. 1939. Boven v.l.n.r.: Giel Bemelmans, Julia Willems, Harie Willems.
Beneden v.l.n.r.: Mia Bemelmans, Pierre en Theo Bemelmans.
Op de achtergrond is nog vaag Theo van der Smissen te zien.

In 1952 heeft de familie van de Weijer een gedeelte van de kavel (5,5 aren) overgedragen voor de realisatie van een speelterrein aan de kant van de Onderstestraat, waar thans (bejaarden)woningen staan.

Anneke van de Weijer van hotel van de Weijer, was van 1952-1978 eigenaresse van nr. 21/23; in haar hotel vonden destijds de op Houthem betrekking hebbende openbare verkopen plaats.

In 1983 werd het (dubbel)huis door de familie van de Weijer verkocht aan Jo Ackermans en deze bewoont beide huizen thans met echtgenote en kinderen.

Bewoners Sint Gerlach 29

Huisnr. 29 bestond oorspronkelijk uit drie kleine woningen en werd al sinds het begin van de 18^e eeuw bewoond door verschillende families zoals o.a. Thewessen, Schairs, Tonne, Smeets, Hoen en Martens. In het voorhuis was aan de straatzijde destijds zelfs een grote poort waarachter een schrijnwerkerij. In 1876 verkocht Martinus Martens het hele complex aan Johannes van de Weijer en Anna Maria Vaessens, welke het voorhuis in 1879 afbraken en herbouwden met een vergroting naar de westkant. Vanaf de jaren dertig zat electriciën Sjr Willems met zijn gezin gehuurd in het achterhuis. Hij had zelfs een elektriciteitswinkeltje aan de zijkant van het huis. Zijn ongehuwde zoon Harrie en dochter Julia hebben nog tot aan hun dood in 2001 in het achterhuis gewoond. In het voorhuis woonde sinds 1910 de ongehuwde Maria van de Weijer (1859-1951), waarna het aan het echtpaar Ackermans-Zaar (de ouders van voornoemde Jo) werd verhuurd en nadien, in 1962, verkocht. In 1989 kocht zoon Erik Ackermans het voorhuis van zijn vader Jef Ackermans. Hij verkocht het rond 1994 weer door aan een Belgische familie Peerboom en deze verkocht het in 1996 weer door aan de huidige eigenaar, de familie Ummels-Voncken. Inmiddels hebben zij in 2001 ook het achterhuis gekocht van de familie Willems en bewonen momenteel het gehele complex met hun twee kinderen.

Bronnen:

125 jaar Brassband St. Gerlach, J. H. L. Odekerken, Houthem 2004, p. 15, p. 23, p. 29-30

Houthems Verleden, H. J. J. Philippens, Houthem 1983, p. 203-206

Echo's uit Houthems Verleden, H. J. J. Philippens, Houthem 1992, p. 122-123

Familie-archief A. van de Weijer (Grave) en L. van de Weijer (Maastricht)

Bidprentjesverzameling Heemkundevereniging Houthem-Sint Gerlach (zie website:

www.houthem.info)

Maastrichtse gevelstenen (zie: website:

<http://bartelet.nutsonline.nl/gevelstenen/brandsorten.htm>)